



Jonge Democraten

**104de Algemene Ledenvergadering
Zomercongres Eindhoven
13 & 14 juni 2026**

Colofon

Dit is een uitgave van de Jonge Democraten ten behoeve van de 104^{de} Algemene Ledenvergadering der Jonge Democraten.

Samengesteld door *Johan Edward*.

Heb je een vraag? Benader Johan via secretaris@jongedemocraten.nl

Wil je iets vertrouwelijks bespreken? Benader de vertrouwenspersonen via vertrouwenspersonen@jongedemocraten.nl

Inhoudsopgave

Colofon	2
Hoe werkt een congres?	3
Resolutie	6

Hoe werkt een congres?

Wat is een congres?

Het congres is de Algemene Ledenvergadering (ALV) van de Jonge Democraten. Drie keer per jaar vindt er een ALV plaats: twee keer een meerdaags, politiek congres in de zomer en de winter, en een organisatorisch, eendaags congres in september. De ALV is het hoogste orgaan van de vereniging. Het bestaat in principe uit alle leden. In de praktijk worden de termen 'ALV' en 'Congres' vaak gebruikt als synoniemen, maar meestal gaat de ALV alleen om de vergadering, terwijl het Congres over het hele congresweekend, inclusief eten, feest en gezelligheid gaat.

Binnen de JD wordt het 'one man, one vote'-systeem gehanteerd. Dat betekent dat ieder (betalend) lid mag stemmen en het woord mag voeren tijdens de ALV. Op die manier heeft elk lid invloed op de organisatorische en inhoudelijke koers van de vereniging. Er worden op de verschillende congressen namelijk allerlei inhoudelijke en organisatorische zaken besproken en bepaald. Bovendien vinden er verkiezingen plaats. Zo wordt op het wintercongres de Commissie van Beroep verkozen.

Op de politieke congressen wordt er gediscussieerd over inhoudelijke onderwerpen. Dat gebeurt tijdens de behandeling van politieke moties, resoluties en amendementen.

Op het organisatorisch congres komen de organimo's (organisatorische moties), HR-wijzigingen, statutenwijzigingen en de financiën uitgebreid

aan bod. Het Septembercongres is verder het moment waarop het nieuwe Landelijk Bestuur haar beleidsplan presenteert.

Daarnaast zijn er altijd interessante gasten op congressen waarbij er gelegenheid is voor discussie. Het congresfeest is bovendien een goede gelegenheid om veel Jonge Democraten beter te leren kennen en (politieke) ervaringen en meningen met elkaar uit te wisselen.

Speciaal voor nieuwe leden

Voor nieuwe leden is een congres erg interessant. Het is een gelegenheid om te ervaren wat er speelt bij de Jonge Democraten en een hoop mensen te leren kennen. Voor het begin van het congres is er om 09:30 een speciaal moment waarbij alles verteld wordt wat je over een congres moet weten. Als je nog vragen hebt tijdens het congres, staan er altijd ervaren leden voor je klaar om te helpen.

Wat voor voorstellen zijn er?

Een voorstel kan worden ingediend door werkgroepen, Algemene Afdelingsvergaderingen, het Landelijk Bestuur of gewoon vijf leden. Over deze voorstellen zal tijdens het congres worden gestemd door de leden. De voorstellen die worden aangenomen bepalen wat de JD vindt en doet. De regelingen voor het indienen van voorstellen vind je altijd in de laatste versie van het Huishoudelijk Reglement. Er zijn verschillende soorten voorstellen:

Wijzigingsvoorstellen Huishoudelijk Reglement & Statuten

Er kunnen wijzigingsvoorstellen voor het Huishoudelijk Reglement (HR) en de Statuten van de Jonge Democraten worden ingediend. Voor wijzigingen van de Statuten geldt een bijzondere stemprocedure in twee rondes.

Beleidsplan & Bestuursverantwoording

Het Landelijk Bestuur stelt elk jaar in de zomer een beleidsplan voor het komende jaar op. Verder legt het Landelijk Bestuur bij elk congres verantwoording af over het functioneren in de afgelopen periode en de uitvoering van organisatorische moties. Je kunt over het beleidsplan, of de uitvoering hiervan, vragen stellen tijdens het bestuursblok.

Organisatorische Moties (Organimo's)

Als leden het bestuur willen oproepen om iets te doen, gebeurt dat via een organimo. Het Landelijk Bestuur probeert organimo's altijd zo goed mogelijk uit te voeren. Naar aanleiding van het bestuursblok kunnen ook actuele organimo's worden ingediend. Dat kan tot drie uur na het bestuursblok.

Politiek Programma (PP)

In het Politiek Programma zijn de grote lijnen van de politieke standpunten van de Jonge Democraten opgenomen. Het Politiek Programma kan door middel van resoluties en amendementen tijdens de politieke congressen worden veranderd. Kleine wijzigingen vinden plaats door middel van een amendement. Een resolutie dien je in als je meer dan één alinea wilt wijzigen, toevoegen of schrappen. Deze resoluties kunnen zelf ook worden geamendeerd. In dat geval worden eerst de amendementen behandeld, en vervolgens wordt over de resolutie als geheel gestemd.

Politieke Moties (PM's)

Over concrete onderwerpen kunnen moties worden ingediend. Het gaat dan vaak om een concrete uitwerking van de algemene politieke ideeën. Politieke moties zijn ondergeschikt aan het PP. Terwijl politieke moties

meestal gaan over zaken die al langer lopen, zijn de urgente politieke moties (UPM's) geschikt om een uitspraak van het congres te vragen over een actuele politieke kwestie die bij het volgende congres niet meer relevant zal zijn.. Deze UPM's hebben dan ook een latere inleverdeadline dan normale moties. Als wordt gesproken over moties gaat het meestal om politieke moties.

Moties van Orde

Een motie van orde is geen motie die vooraf moet worden ingediend, maar die tijdens het congres kan worden ingediend. Vind je bijvoorbeeld dat het congres te rumoerig wordt of vind je dat de behandeling van moties niet overeenstemt met de statuten, dan sta je op en roep je "Motie van Orde!". De congresvoorzitter zal je dan spreekrecht geven om je motie van orde toe te lichten. Daarna zal de voorzitter je motie overnemen of aan het congres ter stemming voorleggen.

Congresfunctionarissen

Het congres moet natuurlijk geleid worden. Hiervoor worden een aantal ervaren leden aangesteld die streng doch rechtvaardig, en met de nodige kwinkslagen, de zaak in het gareel proberen te houden.

Congresvoorzitters (CVZ)

Het congres wordt voorgezeten door onafhankelijke congresvoorzitters. Zij worden door het Landelijk Bestuur voorgedragen aan de Algemene Ledenvergadering om het congres technisch te leiden en hebben het recht om gedurende het congres, indien nodig, met aanpassingen van de tijden in de agenda te komen.

Stem- en Notulencommissie (SNC)

Dit zijn de mensen die zich bezighouden met de stemming over de verschillende voorstellen en het notuleren van de ALV. Ook tellen zij de stemmen die op de verschillende kandidaten voor bestuursfuncties en de DEMO worden uitgebracht.

Volgorde van behandeling

Het Landelijk Bestuur en de CVZ maken samen een voorstel voor de volgorde waarin voorstellen op het congres worden behandeld. Hierbij letten ze op hoe relevant, vernieuwend en actueel de ingediende voorstellen zijn. De ALV stelt die volgorde uiteindelijk vast.

Resolutie

RE01	Goede en toegankelijke zorg in een gezond Nederland
Onderwerp	Resolutie hoofdstuk 12 (VWS) in Politiek Programma
Indiener(s)	Werkgroep Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Woordvoerder	
Betreft:	Volledige resolutie op huidige pp, met aanpassingen in bestaande hoofdstukken en nieuwe hoofdstukken.
Schrap/voeg toe:	De komende jaren zal de [...] of sociale factoren.
Vervang door:	<p>12. Goede en toegankelijke zorg in een gezond Nederland</p> <p>De komende jaren zal de druk op de gezondheidszorg blijven toenemen. Uitdagingen zoals de vergrijzing, stijgende zorgkosten en een structureel tekort aan zorgpersoneel vragen om fundamentele keuzes. Nederland moet het roer omgooien om een gezonde, vitale en rechtvaardige samenleving voor alle generaties te waarborgen.</p> <p>De Jonge Democraten hebben een systeem voor ogen waarin persoonsgerichte zorg centraal staat.</p>

Dit betekent een verschuiving van puur het behandelen van ziekten naar een integrale focus op gezondheid, welzijn en preventie. Een gezonde samenleving begint bij de leefomgeving: van gelijke kansen op een gezonde leefstijl, sport en beweging tot structurele aandacht voor mentale gezondheid, juist onder jongeren.

Daarnaast streven wij naar een zorgstelsel waarin niemand wordt achtergelaten. Zorg is een fundamenteel recht, waarbij toegang en kwaliteit nooit mogen afhangen van inkomen, achtergrond of afkomst. Om de zorg toegankelijk en efficiënt te houden, omarmen we verantwoord innoveren. Door technologie en kunstmatige intelligentie (AI) slim en veilig in te zetten, ontlasten we zorgverleners en geven we hen de tijd terug voor de patiënt.

Tot slot is voor ons het recht op zelfbeschikking leidend. Ieder individu moet, waar mogelijk, de volledige regie hebben over ethische beslissingen rondom het eigen lichaam en gezondheid, van reproductieve rechten tot een waardig levenseinde. Zo bouwen we aan een gezondheidszorg die toekomstbestendig, rechtvaardig én diep menselijk is.

<p>12.1 Persoonlijke, toegankelijke en betaalbare gezondheidszorg voor iedereen</p> <p>12.1.1 Zorg waar de patiënt centraal staat</p> <p>In ons zorgsysteem staat persoonlijke zorg van hoge kwaliteit centraal. Dit betekent dat zorg altijd maatwerk moet zijn, afgestemd op de unieke eigenschappen en voorkeuren van de patiënt. De Jonge Democraten onderschrijven het grote belang van samen beslissen (shared decision-making). Een patiënt heeft recht op eerlijke informatie over opties en risico's, en beslist volledig mee over het eigen behandelplan. Alleen zo doen we recht aan de autonomie van de patiënt. Daarnaast vereist hoogwaardige zorg een wetenschappelijke basis (evidence-based). Wij willen investeren in onderzoek naar de meest doelmatige zorg, waarbij we het medische aspect altijd in balans houden met oog voor de mens.</p> <p>Hiervoor is een gecoördineerde aanpak nodig met structurele multidisciplinaire samenwerking, waarbij huisarts en psycholoog of specialist en wijkverpleging structureel overleg met elkaar voeren. Dit vereist naast het administratief bijhouden van de wensen en behoeften van een patiënt ook het voeren van telefonische gesprekken tussen zorgverleners in de eerste en tweede lijn. Dit zou ook bereikt kunnen worden door verschillende</p>

<p>vormen van gezondheidszorg samen te brengen in gezondheidscentra in de wijken. Samen met gepersonaliseerde zorg leidt dit tot het verminderen van verkeerde of zinloze behandelingen en het voorkomen van zorg die niet bijdraagt aan het geluk en welzijn van de patiënt.</p> <p>12.1.2 Een goed en rechtvaardig zorgstelsel</p> <p>Zorg moet toegankelijk en betaalbaar zijn, waarbij continu gewerkt wordt aan het verbeteren van de kwaliteit. Hiervoor ligt de coördinerende rol bij de centrale overheid, die samen met gemeenten en zorgverzekeraars verantwoordelijk is voor de juiste uitvoering. Hierbij is een goede wisselwerking tussen overheid en zorgverzekeraars cruciaal voor de inrichting en het functioneren van ons zorgstelsel. De overheid regelt het vaststellen van het basispakket, het beleid en de wetgeving en het toezicht op de kwaliteit en toegankelijkheid van zorg. Daarbij kiezen we niet alleen voor de goedkoopste zorg voor de grootste groep, maar hebben we ook oog voor mensen met een zeldzame aandoening.</p> <p>Zorgverzekeraars hebben de taak om contracten aan te gaan met zorgaanbieders, met aandacht voor doelmatige zorg waarbij ook rechtvaardigheid en duurzaamheid een belangrijke rol spelen. De zorgverzekeraar moet handelen in het belang van zijn verzekerden, namens wie een verzekeraar</p>

<p>onderhandelt en selectieve zorg inkoop. Onderlinge concurrentie tussen zorgaanbieders leidt tot innovatie, betere kwaliteit en een lagere prijs van zorg. Daarentegen is samenwerking ook essentieel, waarbij kennis over bedrijfsvoering, zorgaanbod en specialismen gedeeld wordt.</p> <p>De Jonge Democraten vinden het belangrijk dat de zorg toekomstgericht is. Het zorgstelsel moet hierop ingericht zijn, waarbij de overheid, zorgverzekeraars en zorgaanbieders samenwerken aan duurzame zorg waar generaties lang gebruik van gemaakt kan worden. Dit kan worden behaald door meerjarencontracten tussen zorgverzekeraars en zorgaanbieders. Hierdoor worden samenwerkingen over lange tijd aangegaan, wat de oog op de toekomst stimuleert.</p> <p>Een rechtvaardig zorgstelsel is toegankelijk voor iedereen, waarbij er transparantie is voor verzekerden over welke zorg en onder welke voorwaarden zorg wordt vergoed. Hiervoor zijn onafhankelijke platforms nodig die polissen van zorgverzekeringen vergelijken, zodat verzekerden worden geholpen bij het maken van een weloverwogen keuze. Wij Jonge Democraten vinden het ook belangrijk dat jongeren en anderen die behoefte hebben worden geholpen bij het kiezen van de juiste polis en dat via de overheid of op school toegankelijke informatie over het zorgstelsel</p>
--

<p>beschikbaar is.</p> <h3>12.1.3 Beheersing van de kosten van gezondheidszorg</h3> <p>Door innovaties in de zorg worden mensen ouder en is er meer gezondheidszorg mogelijk, waarmee de zorgkosten stijgen. De Jonge Democraten vinden dat zorg toegankelijk voor iedereen moet zijn en daarmee ook betaalbaar voor iedereen. Toch is het niet wenselijk om alle zorg te dekken in het basispakket, om te voorkomen dat de zorguitgaven grenzeloos zijn. Wat er vanuit het basispakket vergoed wordt, moet ontstaan vanuit de volgende criteria: noodzaak, effectiviteit, efficiëntie, maatschappelijke acceptatie, eigen verantwoordelijkheid, duurzaamheid en werklast. Op basis van het advies van experts en wetenschappelijk onderzoek en aan de hand van de quality-adjusted life years (extra levensjaren gecorrigeerd voor kwaliteit van leven) en kosten moet vervolgens worden besloten wat er in het basispakket wordt opgenomen.</p> <p>Hoewel het belangrijk is dat wat er in het basispakket opgenomen wordt kosteneffectief is, moet er ook rekening gehouden worden met omstandigheden van specifieke ziekten. Het toestaan van dure behandelingen van bepaalde zeldzame ziekten is daar voor ons een voorbeeld van. Daarbij vinden wij</p>
--

<p>Jonge Democraten solidariteit een belangrijk uitgangspunt van ons zorgstelsel en moeten voorzieningen als de zorgtoeslag en de bijzondere bijstand vanuit gemeenten ook in stand blijven.</p> <p>Ook vinden we het belangrijk dat burgers en zorgverleners zich meer bewust zijn van de stijgende zorgkosten. Dit kan door onafhankelijke platforms met betrouwbare informatie over de kwaliteit en kosten van de zorg. Daarnaast dient het verplichte eigen risico te worden vervangen door een verplichte eigen bijdrage per behandeling met een jaarlijks maximum. Door een verplichte eigen bijdrage per behandeling in te voeren, worden patiënten zich per behandeling bewust van hun zorggebruik. Ook kan dit de drempel tot zorg doen afnemen, omdat patiënten niet in één klap het hele eigen risico moeten betalen, maar er per behandeling een grens is.</p> <p>12.2 Een Nederland waar iedereen gelukkig is</p> <p>12.2.1 Mentale gezondheid en welzijn zijn basiszorg</p> <p>Als Jonge Democraten zijn we er trots op dat Nederland tot een van de meest gelukkigste landen van de wereld behoort. Toch daalt het geluk van de meeste Nederlanders de afgelopen jaren. Dit komt door mentale druk, sociale media, maatschappelijke zorgen en woningsnood. Ook polarisatie en de sociale afstand die dat met zich meebrengt, evenals</p>

<p>het feit dat steeds meer van ons leven online afspeelt, zorgen voor sociaal isolement. Dit raakt vooral jongeren, die nu worden gezien als de ongelukkigste generatie. Dit leidt tot veel mentale problemen en depressies en zelfmoord als meest voorkomende doodsoorzaak onder jongeren.</p> <p>Wij als Jonge Democraten maken ons hier zorgen over. Gezondheidszorg is meer dan alleen fysieke klachten behandelen. Het gaat ook over mentale gezondheid en welzijn. Elke Nederlander moet kunnen opgroeien in een gezonde en gelukkige omgeving en zich kunnen ontwikkelen zonder psychische druk. Wij pleiten dan ook voor meer aandacht voor mentale gezondheid, zeker onder jongeren, en staan dan ook voor de komst van een bewindspersoon voor mentale zorg. Dit zorgt ervoor dat er weer meer grip komt op mentale gezondheid en dat deze op landelijk niveau structureel wordt verbeterd.</p> <p>Verder moeten er voorzieningen voor mentale zorg in de buurt zijn. Dit moet toegankelijk zijn voor iedereen, zonder financiële barrières. Dit kan voor jongeren worden gecombineerd met het creëren van een sociale omgeving, waar activiteiten zijn en er laagdrempelig gepraat kan worden over gevoelens en emoties zonder verwijzing. Dit draagt bij aan het voorkomen van mentale problemen, wat de druk op</p>

<p>jongeren en de GGZ zal verminderen.</p> <p>12.2.2 Geef jongeren ruimte om te groeien</p> <p>Jongeren hebben de ruimte nodig om te kunnen groeien. Dit moet vrij zijn van prestatiedruk, zeker op jonge leeftijd. Op school moet minder gefocust worden op cijfers en een vroege selectie. In het onderwijs zou aandacht moeten zijn voor sociaal-emotionele ontwikkeling, met ruimte voor lessen over welzijn en activiteiten die daaraan bijdragen.</p> <p>Veel jongeren zitten meer dan 6 uur per dag op hun smartphone. Door verslavende algoritmen van sociale media is het voor jongeren vrijwel onmogelijk om zich hiervan af te sluiten. Dit heeft serieuze impact op het concentratievermogen en zorgt voor slechtere nachtrust. Tegelijkertijd moeten we ook erkennen dat sociale media een ontmoetingsplek bieden voor jongeren en het zomaar wegnemen hiervan tot sociaal isolement van kwetsbare jongeren zou kunnen leiden. De Jonge Democraten zien het verbieden van sociale media voor jongeren dan ook als schijnoplossing, omdat dit niks doet aan het verslavende karakter van sociale media. Wij staan voor het leren van jongeren om om te gaan met de digitale wereld in plaats van deze voor hen af te sluiten, zodat zij digitale vaardigheden en weerbaarheid ontwikkelen die essentieel zijn in de moderne samenleving.</p>
--

<p>12.2.3 Pak de problemen in de jeugdzorg aan</p> <p>De decentralisatie van de jeugdzorg heeft niet geleid tot de beoogde verbeteringen in de kwaliteit van zorg of kostenbesparingen. Wel heeft het geleid tot lange wachtlijsten, een tekort aan gekwalificeerd personeel en psychische klachten die niet worden verholpen. Wij als Jonge Democraten vinden dat er weer meer taken terug moeten naar de landelijke overheid. Ook moet jeugdzorg beschikbaar worden gesteld tot 21 voor de jongeren die daar baat bij hebben. Op die manier wordt voorkomen dat hulp abrupt stopt. Verder moet er op worden toegezien dat de gesloten jeugdzorg spoedig wordt afgebouwd, met ondertussen de juiste voorzieningen voor de jongeren in de gesloten jeugdinstellingen.</p> <p>12.2.4 Bij mentale problemen kan je niet wachten</p> <p>Er staan in Nederland meer dan 100.000 mensen op de wachtlijst voor geestelijke gezondheidszorg. Daarvan moet een groot deel langer wachten op basis en specialistische zorg dan de wettelijke termijn. Deze lange wachttijden komen door onvoldoende samenwerking in de ggz en onvoldoende afspraken over wie er verantwoordelijk is wanneer er iemand op de wachtlijst staat.</p> <p>Om dit tegen te gaan, moet er geïnvesteerd worden in behandelingen. Er moeten meer behandelaars opgeleid worden die structureel met elkaar gaan</p>

<p>samenwerken om de wachtlijsten terug te dringen. De Jonge Democraten pleiten ook voor het terugdraaien van marktwerking in de ggz. Marktwerking zorgt voor verkeerde financiële prikkels, waarbij productie financieel wordt beloond. Dit gaat ten koste van de meest passende zorg, iets wat juist ontzettend belangrijk is bij psychische klachten.</p> <p>12.3 Langdurige zorg verdient in deze tijd meer aandacht</p> <p>12.3.1 Volwaardig leven met een beperking</p> <p>Een inclusieve samenleving is een samenleving waarin mensen met een fysieke of mentale handicap zo veel mogelijk kunnen deelnemen aan alle aspecten van het maatschappelijk leven. Hierbij is toegang tot passende zorg en ondersteuning essentieel. Als Jonge Democraten streven wij naar een gehandicaptenzorg die gericht is op het bevorderen van zelfstandigheid, eigen regie en participatie van mensen met een handicap. Dit betekent onder andere investeren in toegankelijke woonvoorzieningen, passend onderwijs en werkgelegenheid voor mensen met een handicap. Daarnaast pleiten wij voor het versterken van de rechtspositie van mensen met een handicap, zodat zij gelijke kansen hebben en volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving.</p>

<p>12.3.2 Gezond en gelukkig ouder worden</p> <p>Wij gunnen elke oudere een waardig leven, waarbij zij zo lang mogelijk in hun eigen omgeving kunnen wonen. Om dit te bereiken moet het sociaal kapitaal van ouderen zo veel mogelijk worden ingezet. Mantelzorg biedt hierbij zowel praktische als emotionele ondersteuning. Daarom verdienen mantelzorgers erkenning en steun vanuit de overheid voor hun bijdrage.</p> <p>De overgang van thuis wonen naar begeleid of gesloten wonen moet gemakkelijk zijn voor ouderen en mantelzorgers. Bij begeleid wonen is het rechtvaardig om een bijdrage van de zorgvragende oudere te vragen voor de woonfaciliteiten, tenzij dit de oudere disproportioneel belast.</p> <p>Eenzaamheid onder ouderen is helaas een groeiend probleem, met ernstige gevolgen voor het welzijn van deze ouderen. Daarom moeten we maatregelen nemen om sociale isolatie te bestrijden en de sociale verbondenheid van ouderen te versterken. Dit kan onder meer worden bereikt door het stimuleren van gemeenschapsactiviteiten, het bevorderen van contacten tussen generaties en het ondersteunen van initiatieven die ouderen helpen om actief deel te nemen aan de samenleving.</p> <p>12.3.3 Een waardig levenseinde</p>

Palliatieve zorg is van groot belang voor mensen in hun laatste levensfase. Het is belangrijk dat zij de juiste zorg en ondersteuning krijgen, zodat zij waardig en comfortabel kunnen sterven. We moeten ervoor zorgen dat palliatieve zorg beschikbaar is voor iedereen die het nodig heeft, zowel thuis als in zorginstellingen. Hierbij moet het uitgangspunt zijn om de wensen van de (wilsbekwame) oudere zoveel mogelijk te respecteren.

12.4 Verantwoord innoveren in medische zorg en wetenschap

12.4.1 Zet kunstmatige intelligentie zinvol in in de gezondheidszorg

Zorgverleners besteden te veel tijd aan administratie, wat ten koste gaat van aandacht voor de patiënt. Dit terwijl kunstmatige intelligentie (AI) zich inmiddels snel ontwikkelen in het herkennen van aandoeningen en het ondersteunen van diagnose en prognose. Deze AI-tools zullen in de toekomst alleen maar belangrijker worden, omdat door de vergrijzing de zorgvraag groeit. Doordat het personeelsbestand in de zorg niet meegroeit, is technologie daarmee geen luxe meer, maar steeds meer een noodzaak.

De JD ziet AI niet als bedreiging voor menselijke zorg, maar als voorwaarde om die menselijkheid te bewaren: door routinewerk te automatiseren en

diagnostiek te verscherpen, wint de zorgverlener tijd terug voor de patiënt. Wij pleiten daarom voor gerichte investeringen in het ontlasten van administratieve taken, de inzet van gevalideerde AI-tools voor vroege screening op kanker, hart- en vaatziekten en dementie, en een nationale standaard voor elektronische patiëntendossiers als infrastructurele basis. Zo kunnen we zorg aanbieden in een eerder stadium, efficiënter werken en de patiënt beter informeren over diens ziekteverloop.

12.4.2 Medisch wetenschappelijk onderzoek en ontwikkeling geneesmiddelen

De nauwe verbinding tussen fundamenteel en klinisch onderzoek geeft Nederlandse universitaire medische centra een waardevolle positie: nieuwe inzichten bereiken de patiënt sneller. Kunstmatige intelligentie (AI) versterkt dit proces door grootschalige data-analyse en hypothesevorming, maar brengt ook nieuwe kwetsbaarheden met zich mee.

Zo leidt publiek gefinancierd onderzoek nu te vaak tot patenten waarvan de opbrengsten exclusief naar commerciële partijen gaan. Daarnaast dreigt bij het gebruik van commerciële AI-tools het intellectuele eigendom van onderzoekers in handen te vallen van externe bedrijven. Ook komt de patiëntveiligheid in

	<p>het geding als onderzoeksresultaten door AI niet meer goed te herleiden zijn.</p> <p>De JD ziet medisch-wetenschappelijk onderzoek en de uitkomsten daarvan daarom primair als een maatschappelijke investering, niet uitsluitend als marktproduct. Publieke financiering eist een publieke tegenprestatie: wie profiteert van belastinggeld, verbindt zich aan maximumprijzen en transparante winstmarges.</p> <p>Daarnaast verdienen onderzoekers duidelijke kaders over datagebruik en eigendomsrechten bij AI. Medische trainingsdata moet voldoen aan strenge kwaliteitseisen, want vooringenomenheid in data leidt aantoonbaar tot ongelijkheid in diagnose en behandeling. Geanonimiseerde patiëntdata zijn waardevol voor onderzoek, maar mogen uitsluitend gebruikt worden met expliciete toestemming. Zo brengt Nederland niet alleen baanbrekend onderzoek voort, maar maakt het de uitkomsten ook daadwerkelijk beschikbaar voor de patiënt die ze nodig heeft.</p>
--	--

	<h3>12.4.3 Privacy, verantwoording en bescherming van het individu</h3> <p>Wat technologie in de zorg onderscheidt van andere sectoren, is dat zij handelt op basis van uiterst persoonlijke informatie, met directe gevolgen voor gezondheid en leven. Een algoritme is niet aanspreekbaar, draagt geen empathie en is niet gebonden aan een eed. De JD stelt daarom als uitgangspunt: innovatie ontslaat niemand van verantwoordelijkheid. Technologie ondersteunt de zorgverlener, maar neemt nooit de beslissende rol over. Een behandelaar blijft juridisch en ethisch verantwoordelijk. Wanneer een algoritmisch systeem een rol heeft gespeeld in de diagnose of het behandeladvies, heeft de patiënt recht op een begrijpelijke uitleg. We dienen zogenaamde black-boxbesluitvorming (AI waarbij het keuzetraject onbekend is) zoveel mogelijk te voorkomen. Medische technologie wordt pas toegelaten na onafhankelijke validatie, niet alleen op nauwkeurigheid maar ook op mogelijke bias ten aanzien van kwetsbare groepen. Algoritmische systemen nemen geen autonome eindbeslissingen over toegang tot zorg zonder menselijke toetsing.</p> <p>Tot slot vormt digitale veiligheid een integraal onderdeel van patiëntveiligheid: elektronische</p>
--	--

<p>zorgsystemen zijn aantrekkelijke doelwitten voor kwaadwillenden en vragen om structurele investeringen in weerbaarheid.</p> <p>12.5 Gezondheid is voor iedereen</p> <p>12.5.1 Zorg moet voor iedereen gelijk toegankelijk zijn</p> <p>Zorg is een fundamenteel recht, geen privilege. Toch laat onderzoek van het CBS zien dat mensen met een lagere sociaaleconomische status gemiddeld 7 tot 8 jaar korter leven dan mensen met een hoog inkomen. Factoren zoals inkomen, opleidingsniveau, gender, afkomst en woonomgeving bepalen niet alleen de toegang tot zorg, maar ook de kwaliteit ervan. De Jonge Democraten vinden dat iedereen toegang moet hebben tot het basispakket van zorg, met ondersteuning waar nodig. Dit betekent niet alleen financiële toegang via zorgtoeslag, maar ook ondersteuning bij digitale vaardigheden, taalvaardigheden en gezondheidsvaardigheden, zodat mensen daadwerkelijk in staat zijn hun zorgbehoefte te vervullen.</p> <p>Asielzoekers ervaren nu vaak een te hoge drempel om zorg te zoeken. Daardoor wachten zij langer met het inschakelen van hulp of doen ze dit helemaal niet. Dat is onmenselijk en zorgt uiteindelijk ook voor hogere kosten. Als Jonge Democraten willen wij deze drempel verlagen. Dit kan door betere voorlichting,</p>
--

<p>eenvoudigere toegang tot zorg en minder administratieve en financiële obstakels. Daarnaast moeten de rechten van asielzoekers op zorg beter wettelijk worden vastgelegd en beschermd.</p> <p>12.5.2 Zorg mag niet van mindere kwaliteit zijn voor minderheden en kwetsbare groepen</p> <p>Naast toegang is het essentieel dat de kwaliteit van zorg gelijk is voor iedereen. Minderheidsgroepen, waaronder asielzoekers, vrouwen, mensen met een lage sociaaleconomische status en mensen met een beperking en lhbtq+ personen, worden nog steeds aantoonbaar minder serieus genomen. Verschillen in diagnose, pijninschatting, behandeling en follow-up zijn daar het gevolg van. Deze problemen worden onder andere veroorzaakt door beperkte kennis van culturele verschillen bij zorgverleners en richtlijnen die onvoldoende rekening houden met diversiteit.</p> <p>Als Jonge Democraten pleiten we voor een zorgsysteem dat proactief ongelijkheid bestrijdt. Zorgprofessionals moeten beter worden opgeleid in intercultureel begrip, meervoudige ongelijkheid en inclusieve communicatie. Daarnaast moet er onderzoek worden gedaan naar verschillen in gezondheidsuitkomsten en moeten protocollen en behandelrichtlijnen worden aangepast waar ongelijkheid wordt vastgesteld. Innovatie in zorg, zoals wetenschappelijk onderzoek, moet iedereen</p>

<p>includeren, ongeacht sociaaleconomische status, (migratie)achtergrond of geslacht.</p> <p>12.6 Gezond door beweging en preventie</p> <p>12.6.1 Voorkomen is beter dan genezen</p> <p>De gezondheid van Nederlanders staat onder druk. Volgens het RIVM heeft ongeveer de helft van de volwassenen overgewicht en het aandeel mensen met obesitas is de afgelopen decennia sterk toegenomen. Tegelijkertijd groeit het aantal mensen met chronische leefstijlgerelateerde aandoeningen. Zonder ingrijpen zal dit aandeel verder stijgen richting 2050, wat de druk op de zorg en de samenleving aanzienlijk vergroot. Daarnaast stijgen de zorgkosten al jaren en zal deze stijging in de toekomst verder toenemen door vergrijzing en toenemende zorgvraag. Ongezond gedrag draagt in grote mate bij aan de ziektelast. Dit maakt duidelijk dat een fundamentele verschuiving nodig is: van een zorgsysteem dat vooral gericht is op behandelen, naar een systeem waarin preventie de nieuwe standaard wordt.</p> <p>Als Jonge Democraten zijn we van mening dat het voorkomen van ziekte essentieel is om de zorg toegankelijk en betaalbaar te houden. Preventie moet daarom structureel worden geïntegreerd in de zorg. Dit betekent dat zorgverleners niet alleen behandelen, maar ook actief inzetten op het</p>
--

<p>bevorderen van een gezonde leefstijl.</p> <p>12.6.2 Preventie in de samenleving</p> <p>Preventie begint in de samenleving. De Jonge Democraten pleiten voor een samenleving waarin gezondheid een vanzelfsprekend onderdeel is van het dagelijks leven. Dit vraagt om samenwerking tussen overheid, onderwijs, werkgevers, en maatschappelijke organisaties. Hierbij heeft de overheid de coördinerende rol.</p> <p>De verantwoordelijkheid voor preventie ligt dan ook niet uitsluitend bij de zorgsector. Werkgevers spelen een belangrijke rol via vitaliteitsbeleid en scholen via educatie en een gezonde leeromgeving. Dit draagt bij aan primaire preventie: het voorkomen dat gezondheidsproblemen überhaupt ontstaan. Initiatieven zoals de Gezonde School, het Nationaal Preventieakkoord en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) vormen belangrijke stappen richting een samenleving waarin gezondheid structureel wordt bevorderd. De Jonge Democraten willen deze inzet verder versterken en verduurzamen.</p> <p>Daarnaast moet de leefomgeving mensen ondersteunen in gezond gedrag. Op dit moment zijn ongezonde keuzes vaak makkelijker en goedkoper dan gezonde alternatieven. De Jonge Democraten wil dit omdraaien: gezonde keuzes moeten</p>

<p>aantrekkelijker, toegankelijker en vanzelfsprekender worden. Dit kan door het stimuleren van gezonde voeding, het ontmoedigen van ongezonde producten en het creëren van omgevingen die uitnodigen tot beweging. Vanuit deze overweging ondersteunen wij een suikertaks en een btw-verlaging op groente en fruit.</p> <p>Hoewel voorkomen de voorkeur heeft, blijft het essentieel om gezondheidsproblemen tijdig te signaleren en goed te behandelen. Daarom moet er meer worden ingezet op secundaire preventie, door gezondheidsproblemen vroegtijdig op te sporen via toegankelijke bevolkingsonderzoeken en vaccinatieprogramma's. Ook tertiaire preventie verdient meer aandacht: goede begeleiding bij herstel en het voorkomen van verergering van klachten moeten vanzelfsprekend onderdeel zijn van het zorgaanbod. Door vroegsignalering en effectieve nazorg te versterken, kunnen zwaardere zorg en langdurige klachten worden voorkomen.</p> <p>Als Jonge Democraten steunen we hierbij het principe van 'Health in All Policies' (HiAP), waarbij gezondheid niet alleen een taak is van de zorgsector, maar structureel wordt meegenomen in alle beleidsterreinen. Denk hierbij aan ruimtelijke ordening, onderwijs, werk, economie en mobiliteit. Door gezondheid in al het beleid centraal te stellen, wordt preventie een vanzelfsprekend onderdeel van</p>
--

<p>maatschappelijke besluitvorming.</p> <h3>12.6.3 Een Nederland waar iedereen kan sporten</h3> <p>Beweging is een essentieel onderdeel van gezondheid. Toch voldoet een groot deel van de Nederlanders niet aan de beweegrichtlijnen. Als Jonge Democraten vinden we dat het stimuleren van beweging breder moet worden gezien dan alleen sportdeelname: ook dagelijks bewegen, zoals fietsen, wandelen en actief leven, is van groot belang. Om dit te bereiken moet bewegen de norm worden in plaats van de uitzondering. Daarom zetten wij in op een leefomgeving die uitnodigt tot beweging, stimuleren wij actief vervoer en willen wij ervoor zorgen dat dagelijks bewegen een vaste plek krijgt binnen onderwijs, werk en zorg.</p> <p>Voor jongeren moet bewegen vooral leuk en motiverend zijn. De focus in het onderwijs ligt nu vaak op prestaties en toetsing, wat kan leiden tot schaamte of demotivatie. Als Jonge Democraten pleiten voor een benadering waarin plezier, ontwikkeling en inclusiviteit centraal staan, zodat alle jongeren gemotiveerd blijven om te bewegen.</p> <p>Sport en beweging spelen daarnaast een belangrijke rol in het bevorderen van sociale cohesie en mentale gezondheid. Sportverenigingen fungeren als ontmoetingsplekken en dragen bij aan integratie en het tegengaan van eenzaamheid. Intergenerationeel</p>
--

<p>bewegen, waarbij jong en oud samen actief zijn, kan deze sociale functie verder versterken. Ook voor ouderen is bewegen van groot belang, bijvoorbeeld ter preventie van valincidenten en om langer zelfstandig te kunnen blijven functioneren. Daarom moet er voldoende aandacht zijn voor laagdrempelige beweegmogelijkheden voor alle leeftijden.</p> <p>Toegankelijkheid staat hierbij centraal. Financiële drempels en praktische belemmeringen moeten worden weggenomen, zodat iedereen, ongeacht inkomen of beperking, kan deelnemen aan sport en beweging. Als Jonge Democraten steunen wij initiatieven zoals het Nationale Fonds voor de Sport en de Koninklijke Sportfondsen.</p> <p>Tot slot erkennen de Jonge Democraten dat topsport een belangrijke maatschappelijke en inspirerende functie heeft, waarbij het mensen bij elkaar brengt en mensen kan motiveren om in beweging te komen. Wel onderschrijven we dat dit nooit ten koste mag gaan van investeringen in breedtesport en toegankelijkheid.</p> <p>12.6.4 Middelengebruik ontmoedigen maar niet verbieden</p> <p>Alcohol, tabak, e-sigaretten en drugs brengen gezondheidsrisico's met zich mee. Tegelijk vinden wij</p>
--

<p>individuele vrijheid en zelfbeschikking belangrijk.</p> <p>De Jonge Democraten zijn van mening dat criminalisering van middelengebruik geen effectieve aanpak is voor gezondheidsproblemen. Door middelen te legaliseren en te reguleren kan de overheid beter toezicht houden op de kwaliteit en veiligheid, onder andere via controle en testing van producten. Wij zijn voor de legalisering van cannabis, waarbij zowel teelt als distributie legaal en gecontroleerd worden ingericht. Dit moet bijdragen aan het terugdringen van criminaliteit en het verbeteren van de kwaliteit en veiligheid van het product.</p> <p>Dit betekent echter niet dat middelengebruik genormaliseerd moet worden. Het gebruik van schadelijke middelen moet actief worden ontmoedigd. Dit kan door middel van accijnzen, duidelijke gezondheidswaarschuwingen en uitgebreide voorlichting gebaseerd op feiten.</p> <p>Bijzondere aandacht moet uitgaan naar nieuwe ontwikkelingen zoals het gebruik van e-sigaretten onder jongeren. Hier is gerichte regelgeving en voorlichting noodzakelijk om een nieuwe generatie nicotinegebruikers te voorkomen en een gezonde generatie aan te moedigen. Daarnaast steunen wij als Jonge Democraten het verbod op reclame voor alcohol, tabak en drugs, en zijn we voor het</p>
--

<p>handhaven van een minimumleeftijd van 18 jaar voor verkoop. Om gezondheidsschade voor anderen te beperken, ondersteunen wij rook- en vape-vrije omgevingen, met name op plekken zoals scholen, sportparken, speeltuinen, stations en zorginstellingen.</p> <p>12.5 Een vooruitstrevende benadering van medische ethiek</p> <p>12.5.1 Zelfbeschikking als uitgangspunt bij medisch-ethische vraagstukken</p> <p>Als Jonge Democraten geloven we in het intrinsieke recht van individuen op zelfbeschikking, vooral als het gaat om beslissingen over hun eigen lichaam en gezondheid. Medische ethiek moet gebaseerd zijn op deze fundamentele overtuiging, waarbij keuzevrijheid en respect voor de autonomie van het individu voorop staan.</p> <p>12.5.2 Seksuele en reproductieve gezondheidsrechten voor iedereen</p> <p>Wij ondersteunen het recht op voortplantingsvrijheid voor iedereen, inclusief toegang tot hulp bij voortplantingstechnologieën, embryoselectie en genetisch ingrijpen in een embryo bij mogelijk ernstige of dodelijke aangeboren afwijkingen. Iedereen moet de informatie en middelen krijgen om hier zelf een beslissing over te</p>
--

<p>maken.</p> <p>Als Jonge Democraten zijn we van mening dat anticonceptiemiddelen in het basispakket horen, zodat het ongewild krijgen van een kind en abortus kunnen worden voorkomen. Soms moeten de belangen van het nog niet verwekte kind beschermd worden, waarbij er passende ondersteuning moet zijn voor kinderen waarvan de ouders niet in staat zullen zijn om het kind een veilige en gezonde omgeving te bieden.</p> <p>12.5.3 Garandeer de toegang tot veilige en legale abortus</p> <p>Het recht op abortus is een cruciaal onderdeel van de reproductieve vrijheid van individuen. Wij verdedigen het recht van mensen om zelf te beslissen over hun zwangerschap, vrij van externe dwang of beperkingen. Toegang tot veilige en legale abortussen moet worden gegarandeerd voor iedereen, ongeacht de sociaaleconomische status of geografische locatie van het individu.</p> <p>Wat ons betreft dient abortus altijd in samenspraak met een arts plaats te vinden. Wel zijn we als Jonge Democraten tegen een verplichte bedenktijd bij abortussen, zoals die vroeger bestond. De grens voor het uitvoeren van abortus moet gelijk zijn aan de</p>

grens voor levensvatbaarheid van het ongeboren kind. Na deze grens is abortus alleen mogelijk om medische redenen.

Ten slotte zijn we als Jonge Democraten van mening dat abortus geen plek hoort te hebben in het Wetboek van Strafrecht. Vanzelfsprekend moeten er duidelijke regels gelden voor het uitvoeren van abortussen, maar die regels horen niet in het strafrecht thuis. Om ervoor te zorgen dat het recht op abortus in Nederland stevig is verankerd, zou Nederland het recht op abortus moeten opnemen in de Grondwet.

12.5.4 Orgaandonatie kan levens redden

Als Jonge Democraten zijn we voorstander van een actief donorregistratiesysteem, waarbij iemand die geen keuze doorgeeft in het systeem geregistreerd wordt als “geen bezwaar”. De mogelijkheid moet altijd blijven bestaan om op een eenvoudige manier de donorstatus te wijzigen. Ook dient er meer voorlichting te komen over de verschillende vormen van orgaandonatie, zodat mensen voldoende geïnformeerd zijn voordat ze een beslissing nemen. Bij gelijke geschiktheid moeten mensen lager op de donorlijst voor organen worden gezet, als er sprake is van factoren die de overlevingsduur van het orgaan aanzienlijk verminderen. Op deze manier kan de beschikbaarheid van organen worden

geoptimaliseerd en kunnen ze zo efficiënt mogelijk worden toegewezen. Verder zijn we ook voorstander van een onkostenvergoeding aan donateurs voor de directe financiële kosten en schade van de ingreep bij vrijwillige orgaandonatie bij leven. Dit kan mensen aanmoedigen om zich als donor te registreren en zo het aantal beschikbare organen te vergroten.

Daarnaast geloven we dat de ontwikkeling van gekweekte organen, kunstorganen en dierlijke organen een veelbelovend alternatief vormen voor traditionele orgaandonatie. Zo worden tekorten tegengegaan, wordt schade bij donoren voorkomen en de kans vergroten dat het orgaan goed wordt afgestemd op de ontvanger. Innovaties en onderzoek naar verschillende manieren van orgaandonatie moeten worden gestimuleerd door de overheid.

12.5.5 Geef mensen regie over hun eigen levenseinde

Het recht op een waardig einde is een fundamenteel aspect van het recht op zelfbeschikking. Individuen moeten het recht hebben om zelf te beslissen over het moment en de wijze waarop ze hun leven willen beëindigen, in gevallen van ondraaglijk lijden of een voltooid leven. We steunen de legalisatie en regulering van euthanasie en hulp bij zelfdoding, onder strikte voorwaarden om misbruik te voorkomen en de waardigheid van het individu te waarborgen. Dit omvat ook het respecteren van de

	<p>wensen van het individu met betrekking tot het levenseinde, zelfs als deze niet medisch gegrond zijn maar voortkomen uit een oprecht verlangen naar een vreedzaam afscheid.</p> <p>Als Jonge Democraten erkennen we dat euthanasie en hulp bij zelfdoding complexe kwesties zijn, die zorgvuldig moeten worden behandeld. Daarom pleiten we voor een raamwerk waarin het zelfbeschikkingsrecht van het individu wordt gerespecteerd, terwijl tegelijkertijd adequate waarborgen worden ingebouwd om misbruik te voorkomen.</p> <p>Het is van essentieel belang dat er strikte procedures en controles zijn om ervoor te zorgen dat alleen diegenen die ondraaglijk lijden en in staat zijn om een weloverwogen beslissing te nemen, toegang hebben tot euthanasie of hulp bij zelfdoding. Tevens moeten er mechanismen zijn om ervoor te zorgen dat de keuzevrijheid van het individu niet wordt beperkt door externe druk of sociale factoren.</p>
Toelichting	-